

hbo-bachelor Opleiding voor Ergotherapie Pro Education

18 November 2014

1	Samenvattend advies	3
2	Werkwijze panel	5
3	Beschrijving van de opleiding	7
	3.1 Algemeen	7
	3.2 Profiel instelling	7
	3.3 Profiel opleiding	7
4	Opleidingsbeoordeling	9
	4.1 Beoogde eindkwalificaties	9
	4.2 Programma	11
	4.3 Personeel	21
	4.4 Voorzieningen	25
	4.5 Kwaliteitszorg	27
	4.6 Toetsing	29
	4.7 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen	31
	4.8 Algemene conclusie	32
	4.9 Advies sector	32
5	Overzicht oordelen	33
	Bijlage 1: Samenstelling panel	34
	Bijlage 2: Programma locatiebezoek	36
	Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten	38
	Bijlage 4: Lijst met afkortingen	40

1 Samenvattend advies

Pro Education wil met de onbekostigde opleiding hbo-bachelor Opleiding voor Ergotherapie, aangeboden in een duale en een deeltijdse variant, een opleiding aanbieden voor werkenden, een doelgroep die zich met het bestaande opleidingsaanbod maar moeilijk kan kwalificeren als ergotherapeut. Het panel ondersteunt het initiatief van Pro Education en is van mening dat de opleiding een nieuwe doelgroep kan opleiden tot paramedicus.

Pro Education heeft een gedegen analyse gemaakt van de relevante ontwikkelingen en bestaande profielen en heeft op basis daarvan een goed eigen profiel opgesteld. De beoogde eindkwalificaties zijn dan ook als voldoende beoordeeld. Ook het programma is door het panel als voldoende beoordeeld, met dien verstande dat het panel van mening is dat in het programma de profilering sterker naar voren kan komen.

De opleiding bestaat uit vier jaren, waarbij de eerste twee jaren bestaan uit elk 6 modules, portfolio opdrachten en een integrerende eindopdracht. In jaar drie volgt de student nog twee vaststaande modules en een minor, aangevuld met portfolio-opdrachten. Jaar vier staat in het teken van de afstudeerstage en de scriptie. De modules hebben een "beroepsrol georiënteerd" en geïntegreerd karakter. Dit in tegenstelling tot een oriëntatie op stoornis, functiebeperking of doelgroep. Deze weloverwogen indeling beoogt nadrukkelijk een patiënt centered professional op te leiden. De modules vormen tezamen een logisch en samenhangend geheel. Het panel is er voldoende van overtuigd dat het programma de student in staat stelt om de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

De vormgeving van het programma met een vrij beperkte hoeveelheid contactonderwijs vergt veel van de student, maar het didactisch concept sluit aan bij de bijzondere doelgroep van Pro Education zolang de instroom goed wordt bewaakt. Wel geeft het panel Pro Education in overweging om de vrije uitwisselbaarheid van modules binnen een fase te herzien om zo diepgang te bevorderen.

Het panel is van mening dat het programma studeerbaar is, maar vindt het een omissie dat de studielast niet transparant is onderbouwd. Het informatiedossier maakt melding van invoering van studietijdmeting per 2014. Het panel vindt dit een goede ontwikkeling, maar heeft geen informatie ontvangen over de resultaten hiervan en de wijze waarop de studietijdmeting in de praktijk wordt gebruikt.

Het panel heeft bij het locatiebezoek kennis mogen maken met een jong en dynamisch docententeam. Pro Education zal zich nog de nodige inspanningen moeten getroosten om het docententeam aan te vullen met experts op deelgebieden, maar het panel heeft voldoende aanwijzingen dat Pro Education hierin zal slagen. In kwantitatief opzicht beoordeelt het panel de formatie mede vanwege de flexibele inzet van freelancers als voldoende.

De online leeromgeving en de informatievoorziening zijn goed. De huisvesting voldoet maar hier is wel ruimte voor verbetering. De "traditionele" oefenfaciliteiten kunnen worden uitgebreid, maar belangrijker vindt het panel dat de oefeninfrastructuur niet altijd de moderne visie op het vak reflecteert. Hier had het panel meer domotica en e-health verwacht. Ook de keuze van oefenmaterialen kan worden gemoderniseerd. Ondanks deze kanttekening beoordeelt het panel de infrastructuur en oefenmaterialen als voldoende.

Voor de beoordeling van standaard 15 (toetsing) laat het panel zwaar meewegen dat de ingeziene toetsen en een aantal beoordeelde werkstukken en portfolio's van voldoende tot goed niveau zijn. Mede op basis daarvan spreekt het panel zijn vertrouwen uit in het toetssysteem en in de verdere ontwikkeling van het toetsbeleid ten aanzien van de beroepsvaardigheden Immers, voordat een student in aanraking komt met patiënten moet boven elke twijfel verheven zijn vastgesteld dat de student in voldoende mate de capaciteiten bezit om cliëntgericht en professioneel om te gaan met patiënten en verantwoord gebruik kan maken van materialen of technieken. Het panel formuleert dan ook een aantal dringende aanbevelingen voor verbetering van de vaardigheidentoetsing. Dat is ook in die zin besproken met en bevestigd door Pro Education.

Alle standaarden zijn door het panel als voldoende beoordeeld. Wel doet het panel suggesties ter verdere verbetering onder andere ten aanzien van de samenstelling van het docententeam, de verdere modernisering van de infrastructuur en de verdere professionalisering van de vaardigheidentoetsing. In gesprekken met Pro Education is duidelijk gebleken dat de gesignaleerde noodzaak tot verbetering in vruchtbare grond is gevallen.

Het panel heeft het locatiebezoek als aangenaam ervaren. Vooral het enthousiasme en de grote betrokkenheid van de stafleden, freelance professionals en prominente leden van de werkveldcommissie vielen op in positieve zin.

Aangezien het panel alle standaarden als voldoende heeft beoordeeld, komt het panel tot een voldoende totaaloordeel over de kwaliteit van de opleiding. Het panel adviseert de NVAO dan ook om positief te besluiten ten aanzien van de kwaliteit van de nieuwe opleiding hbo-bachelor Opleiding voor Ergotherapie van Pro Education.

Den Haag, 18 november 2014¹

Namens het panel ter beoordeling van de uitgebreide Toets nieuwe opleiding hbo-bachelor Opleiding voor Ergotherapie van Pro Education,

Prof.dr. L. Danneels
(voorzitter)

drs. D.C. Duchatteau, MBA
(secretaris)

---

¹ Feitelijke onjuistheden waarop de instelling heeft gewezen per brief van 25 november 2014 zijn verwerkt.

2 Werkwijze panel

Pro Education heeft op 5 mei 2014 bij de NVAO een aanvraag ingediend voor een uitgebreide Toets Nieuwe Opleiding voor de hbo-bachelor Opleiding voor Ergotherapie (aanvraagnummer 002957). De NVAO heeft hiertoe een panel vastgesteld met de volgende samenstelling:

- Voorzitter: Prof.dr. L. Danneels, hoogleraar Revalidatiewetenschappen, Universiteit Gent;
- Leden:
  - Dr. R. Daniëls, hoofddocent/ontwikkelaar hbo-ba Ergotherapie, Zuyd Hogeschool, Heerlen;
  - M. Warmoes, opleidingscoördinator Ergotherapie (prof.ba.), Arteveldehogeschool, Gent;
- Student-lid: J.E. Schijf BSc., student Master of Science in Educational Sciences, Universiteit van Amsterdam.

Het panel werd bijgestaan door mw. drs. M. Wera, beleidsmedewerker NVAO, procescoördinator en de heer drs. D.C. Duchatteau, MBA, secretaris.

Bij de toetsing heeft het panel het Beoordelingskader voor de uitgebreide Toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523) in acht genomen.

Bij de aanvraag heeft de NVAO een informatiedossier ontvangen. Het panel heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Op 18 september 2014 is het panel te Antwerpen in vergadering bijeen geweest. Tijdens deze bijeenkomst zijn de eerste bevindingen van het panel besproken en nadere vragen geformuleerd voor de aanvrager. Enkele dagen na de panelvergadering zijn 18 vragen om aanvullende informatie of documentatie aan Pro Education gestuurd. Op 10 oktober 2014 heeft het panel een reactie op de vragen ontvangen, deels in de vorm van een uitgeschreven antwoord, deels in de vorm van aanvullende documentatie, deels in de vorm van een toezegging informatie ter inzage te bieden tijdens het locatiebezoek. In bijlage 3 van dit paneladvies is een overzicht opgenomen van documenten die het panel heeft ontvangen en gedurende de dag ter inzage heeft gehad.

Op vrijdag 17 oktober 2014 heeft het panel een locatiebezoek afgelegd. Tijdens dit bezoek is het panel in verschillende gespreksrondes met management, ontwikkelaars, werkveld, docenten en studenten van nadere informatie voorzien en zijn de vraagpunten aan de orde gesteld en in discussie gebracht. Het programma van het locatiebezoek is toegevoegd in bijlage 2.

Vanwege de voor Pro Education kenmerkende verhouding tussen zelfstudie en het beperkte aantal contacturen heeft het panel voorafgaand aan het locatiebezoek verzocht om toegang tot de online leeromgeving. Aan dit verzoek is door Pro Education gehoor gegeven. De panelleden ontvingen een inlog voor de online leeromgeving.

Na afloop van het locatiebezoek heeft het panel de bevindingen onderling besproken en vertaald naar voorlopige conclusies. De voorzitter heeft de voorlopige bevindingen aan het einde van het locatiebezoek meegedeeld aan het opleidingsmanagement.

De secretaris heeft op basis van de nabespreking aan het einde van het locatiebezoek een conceptadvies opgesteld dat aan de panelleden is voorgelegd voor commentaar. Vervolgens heeft het panel dit concept van commentaar voorzien, waarna de definitieve tekst is vastgesteld. Uiteindelijk zijn aan de hand van de uitkomsten per standaard beargumenteerde oordelen per onderwerp en een eindoordeel over de kwaliteit van de opleidingen gegeven. Dit heeft geresulteerd in het definitieve paneladvies aan de NVAO op 18 november 2014.

De lange tijd die zit tussen het moment dat de opleiding reeds wordt aangeboden (sinds 2011) en het moment van beoordeling laat zich verklaren door het feit dat de opleiding reeds eerder door een NVAO-panel is beoordeeld (toen nog aangeboden door het label Hogeschool NCOI). In het proces is duidelijk gebleken dat sprake is van een geheel nieuw ingerichte opleiding. Dit kon door het panel worden beoordeeld doordat er deels sprake is van een personele overlap (panelvoorzitter, een van de leden van het panel en de secretaris) en doordat door Pro Education ook alle documentatie met betrekking tot het "oude curriculum" ter beschikking heeft gesteld om de verschillen inzichtelijk te maken.

Voor studenten die in het "oude curriculum" zijn begonnen, voorziet Pro Education in een onderbouwde overgangsregeling die moet borgen dat alle afgestudeerden "de nieuwe eindtermen" realiseren. Hoewel dit rapport slechts betrekking heeft op de herziene opleiding, heeft het panel zich ervan vergewist dat alle afstuderende studenten de beoogde eindkwalificaties kunnen realiseren.

3 Beschrijving van de opleiding

3.1 Algemeen

Instelling: Pro Education
Opleiding: hbo-bachelor Opleiding voor Ergotherapie
Varianten: deeltijd en duaal
Afstudeerrichtingen: geen
Locaties: Almere, Amsterdam, Arnhem, Breda, Den Haag, Eindhoven, Rotterdam, Utrecht en Zwolle
Studieomvang (ECTS): 240
Sector: gezondheidszorg

3.2 Profiel instelling

Pro Education is in 2002 opgericht binnen de Hogeschool van Amsterdam en in 2004 verzelfstandigd. Sinds 2012 is Pro Education onderdeel van de NCOI Opleidingsgroep.

NCOI Opleidingsgroep biedt ruim 1.000 opleidingen en trainingen aan op 26 plaatsen in Nederland. Aan NCOI Opleidingsgroep zijn ruim 1.200 docenten verbonden op freelance basis. NCOI Opleidingsgroep heeft de volgende visie op opleiden geformuleerd: "NCOI Opleidingsgroep heeft als specifieke doelgroep voor al zijn opleidingen en trainingen werkende mensen. Dit betekent dat de opleidingen en trainingen moeten aansluiten bij de situatie van de werkende volwassene. Deze werkende volwassene vraagt om flexibiliteit qua instroommoment, het kunnen volgen van lessen op verschillende momenten (avond, dag en zaterdag) en om (mede)zeggenschap in de bepaling van het eigen studietempo. Daarnaast vraagt de volwassene om een opleiding die rekening houdt met de reeds aanwezige kennis en werkervaring en die praktijkgericht is, zodat de nieuwe kennis en vaardigheden direct toepasbaar zijn. Het onderwijsconcept van NCOI Opleidingsgroep heeft een duidelijk doel voor ogen: "Leren heeft als doel tot werkelijk betere prestaties te komen, om zo een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de organisatie waarin men werkt."

Pro Education heeft ruime ervaring met het verzorgen van cursussen voor paramedici. Zo biedt Pro Education ruim 70 nascholingscursussen aan, veelal geaccrediteerd door de beroepsorganisatie. Binnen het domein gezondheidszorg biedt Pro Education op dit moment twee NVAO geaccrediteerde opleidingen aan, te weten de Bachelor Opleiding tot Fysiotherapeut (voorwaardelijk geaccrediteerd) en de Bachelor Opleiding voor Logopedie. Ook biedt NCOI Opleidingsgroep (Hogeschool NCOI) een voorwaardelijk geaccrediteerde bachelor Opleiding tot Verpleegkundige aan.

3.3 Profiel opleiding

Een geaccrediteerde hbo-bacheloropleiding Ergotherapie wordt in Nederland aangeboden door vier hogescholen binnen het reguliere, bekostigde hbo-onderwijs, uitsluitend in een voltijdse variant. Pro Education wil met de hbo Ergotherapie met duaal - en deeltijdonderwijs een alternatieve opleidingsroute aanbieden en een nieuwe doelgroep aanspreken. Door de keuze voor duaal en deeltijd opleiden kan de opleiding bij Pro Education worden gecombineerd met een baan.

De opleiding van Pro Education, gericht op reeds werkzame professionals, vraagt een ondernemende houding van de student. Het contactonderwijs is met ruim 100 uur per jaar beperkt en van de student wordt een grote mate van zelfstandigheid verwacht. Dit sluit aan bij de accenten die Pro Education heeft aangebracht in het beroepsprofiel: de Pro Education ergotherapeut is - naast vooraleerst vaardig - een innovatieve, ondernemende en toekomstbestendige professional.

De hbo-bachelor Opleiding voor Ergotherapie wordt sinds september 2011 aangeboden door NCOI Opleidingsgroep / Pro Education.

4 Opleidingsbeoordeling

Van toepassing is het Beoordelingskader voor de uitgebreide Toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21325).

Het kader wordt gebruikt als de instelling niet beschikt over een positief oordeel over de instellingstoets kwaliteitszorg. De beoordeling is gericht op zeven vragen:

1. Wat beoogt de opleiding?
2. Met welk programma?
3. Met welk personeel?
4. Met welke voorzieningen?
5. Hoe wordt de kwaliteit geborgd?
6. Hoe wil de opleiding dit toetsen?
7. Zijn er voldoende financiële middelen?

Deze zeven vragen zijn vertaald in zeven onderwerpen en 16 standaarden. Over de standaarden geeft het visitatiepanel een gemotiveerd oordeel op een tweepuntsschaal: onvoldoende of voldoende. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding als geheel, ook op de tweepuntsschaal.

Vermits de opleiding niet volledig nieuw is, zijn bij de oordeelsvorming ook de gerealiseerde eindkwalificaties betrokken.

Bij de beoordeling worden de volgende definities gehanteerd. Deze definities hebben zowel betrekking op de scores van de standaarden als op de scores van de opleiding in totaal.

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs verwacht mag worden van een bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

De opleiding voldoet niet aan de basiskwaliteit.

Voldoende

De opleiding voldoet aan de basiskwaliteit.

4.1 Beoogde eindkwalificaties

4.1.1 Standaard 1

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

Bij het ontwikkelen van een nieuwe opleiding volgt Pro Education een vaste werkwijze die bestaat uit zes stappen: 1) domeinspecifiek referentiekader, 2) beroepsprofiel in de optiek van Pro Education, 3) opleidingsprofiel, 4) toetsplan, 5) eindkwalificaties, uitgedrukt in leerdoelen en beheersingsindicatoren, 6) curriculum. Zowel het gevolgde proces als de uitkomsten van voornoemde stappen staan beschreven in het informatiedossier.

Bij het ontwikkelen van het domeinspecifiek referentiekader heeft Pro Education zich gebaseerd op een groot aantal nationale en internationale normstellende documenten. Als input fungeerden, naast de relevante wet- en regelgeving onder meer:

- het in 2013 door het Studierichtingenoverleg Ergotherapie (SRO-E) geactualiseerde beroepscompetentieprofiel,
- het handboek Grondslagen in de Ergotherapie (2012),
- de beleidsnotitie Voortrekkers in Verandering van de Vereniging van Hogescholen (2013),
- de zogeheten TUNING-competenties van het European Network of Occupational Therapy in Higher Education (ENOTHE),
- diverse modellen zoals het Canadian Model of Client-Centered Enablement (CMCE) en het CanMEDS model voor het logisch ordenen van beroepscompetenties in verschillende professionele rollen.
- een internationale oriëntatie op onderwijs in de ergotherapie.

Samen met een werkveldcommissie heeft Pro Education vervolgens gesproken over de beroepscontext en de relevante trends en ontwikkelingen, waarna Pro Education met eigen accenten, maar binnen de vigerende kaders, een beroepsprofiel heeft opgesteld.

Binnen het raamwerk van de CanMEDS heeft Pro Education zeven rollen gedefinieerd, te weten:

1. Ergotherapeutisch behandelaar
2. Participatiepleiter / gezondheidsbevorderaar
3. Samenwerkingspartner
4. Professional en kwaliteitsbevorderaar
5. Ondernemer
6. Reflective practitioner en praktijkonderzoeker
7. Communicator

Deze rollen zijn gespiegeld aan de vereisten van de Wet BIG, het Beroepscompetentieprofiel Ergotherapie 2013 en de Europese TUNING competenties. Elke rol is verder uitgewerkt en vertaald in eindtermen en beheersingsindicatoren op het niveau beginnend beroepsbeoefenaar en gekoppeld aan de Dublin descriptoren.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat Pro Education bij het opstellen van de beoogde eindkwalificaties een zorgvuldig proces ter voorbereiding heeft doorlopen. Pro Education is erin geslaagd om een eigen profiel te ontwikkelen terwijl het toch voldoende dicht bij de landelijke en internationale profielen blijft. Alle elementen uit de landelijke en Europese profielen zijn in het Pro Education profiel terecht gekomen. Hier en daar zijn andere accenten gelegd en is de indeling veranderd, maar het eigen beroepsprofiel sluit voldoende aan bij het landelijke beroepsprofiel en internationale vereisten.

Inhoudelijk zijn twee interessante elementen uit de profielen te noemen die de Pro Education ergotherapeut onderscheiden: de grote nadruk op het ondernemerschap en het innovatief vermogen van de paramedicus. Dit sluit aan bij de doelgroep (de reeds werkende professional) en het profiel van de hogeschool (voor werkend Nederland). Van de student wordt een actieve en ondernemende houding verwacht en dit komt tot uitdrukking in het profiel van de afgestudeerde.

Het panel is van oordeel dat Pro Education bij het inventariseren van de relevante ontwikkelingen een gedegen desk research heeft verricht en dat de invloed van de

werkveldcommissie duidelijk zichtbaar is. Alle relevante trends zoals extramuralisering, langer thuis wonen, de opkomst van domotica en e-health worden door Pro Educationesignaleerd en vinden hun plek in het profiel. Alleen het kennisdomein occupational science lijkt wat onderbelicht.

Het panel is voorts tevreden over de wijze waarop het profiel occupation based en patient centered is geformuleerd en niet op geleide van stoornissen, functiebeperkingen of doelgroepen. Dit sluit aan bij recente inzichten in het vak.

Naast de inhoudelijke beoordeling heeft het panel het niveau beoordeeld. Op basis van de wijze waarop de verschillende competenties zijn beschreven en gekoppeld aan de Dublin descriptoren stelt het panel vast dat de beoogde eindkwalificaties overeenstemmen met het niveau van een bachelor.

Conclusie

Samenvattend stelt het panel vast dat Pro Education bij het bepalen van de beoogde eindkwalificaties een gedegen proces heeft doorlopen. De uitkomsten van dit proces zijn bevredigend. De beoogde eindkwalificaties sluiten aan bij landelijke en internationale normen, zijn actueel en van een goed niveau. Pro Education is erin geslaagd om een gedegen profiel te ontwikkelen dat goed aansluit bij de landelijke profielen, maar wel met een eigen gezicht. Het panel beoordeelt deze standaard als voldoende

4.2 Programma

4.2.1 Standaard 2

De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

Bevindingen

Vaardigheden op het gebied van praktijkgericht onderzoek komen in meerdere rollen aan de orde, maar het meest uitgesproken in de rol 'Reflective practitioner' en 'praktijkonderzoeker'. Hierin komen twee kanten van het onderzoek aan de orde. Aan de ene kant het zelf uitvoeren van praktijkgericht onderzoek en aan de andere kant het spiegelen van het eigen handelen aan bestaande wetenschappelijke inzichten.

De actieve onderzoeksvaardigheden komen door het programma heen aan de orde. Waar voorheen sprake was van een aparte module onderzoeksvaardigheden met veel nadruk op statistiek, is dit in het herziene curriculum doorweven met alle modules. Aan het eind jaar 1 en jaar 2 (door Pro Education aangeduid als fase 1 en 2) maken studenten een eindopdracht. De opleiding wordt afgerond met een scriptie. Bij deze eindopdrachten is sprake van toenemende complexiteit en wordt een toenemend beroep gedaan op de onderzoeksvaardigheden van de student. De nadruk ligt hierbij op praktijkgericht onderzoek.

Een tweede belangrijk element is het uitvoeren van het beroep van ergotherapeut op basis van Evidence Based Practice (EBP). Ook dit komt door het programma heen in alle modules aan de orde. De beginnend beroepsbeoefenaar wordt geacht gepubliceerd wetenschappelijk onderzoek op zijn merites en relevantie voor het eigen handelen te kunnen beoordelen en het eigen handelen hierop af te kunnen stemmen.

Het programma onderhoudt op verschillende wijzen contact met de beroepspraktijk. Een formele rol is hiertoe belegd bij de werkveldcommissie. De invloed van de werkveldcommissie, waarin toonaangevende ergotherapeuten zitting hebben, is voor het panel duidelijk merkbaar. Zo is Pro Education er aantoonbaar in geslaagd om relevante ontwikkelingen in kaart te brengen en deze te vertalen naar de beoogde eindkwalificaties. Ook worden in het beroepsprofiel uitdagingen voor de toekomst geschetst. Door de ergotherapeut op te leiden tot innovatief en reflectief beroepsbeoefenaar wordt de afgestudeerde geacht aan de toekomstige uitdagingen en veranderingen het hoofd te kunnen bieden.

Een andere link met de praktijk wordt gelegd door de inzet van overwegend praktiserende ergotherapeuten als docent. Hiermee is de inbreng van de dagelijkse praktijk van de ergotherapie in de lessen geborgd. Het is nadrukkelijk de bedoeling dat de student vooraf alle lesstof tot zich heeft genomen, zodat tijdens de contactmomenten minder nadruk hoeft te liggen op kennisoverdracht (zie ook de volgende standaard), maar juist op integratie met de beroepspraktijk.

Overwegingen

Het panel heeft vast kunnen stellen dat de beoogde (praktijk)onderzoeksvaardigheden voldoen aan het niveau dat van een hbo-bachelor afgestudeerde mag worden verwacht. Dit betreft zowel de actieve onderzoeksvaardigheden als de integratie van kennis in het eigen handelen (EBP). Het panel heeft gedurende het locatiebezoek een aantal werkstukken van studenten kunnen inzien en het gerealiseerde niveau is voldoende.

De koppeling met de beroepspraktijk wordt door het panel zeer gewaardeerd. Niet alleen de inzet van practici als docenten, maar ook de inbreng van de werkveldcommissie wordt door het panel op waarde geschat. Op basis van de documentatie en de gesprekken gedurende het locatiebezoek heeft het panel kunnen vaststellen dat de werkveldcommissie een goede en structurele inbreng heeft. Het programma heeft hiermee in de opvatting van het panel duidelijk aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het beroepenveld en het vakgebied. Wel ziet het panel nog mogelijkheden in het uitbreiden van de gebruikte literatuur.

Conclusie

De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van praktijkgericht onderzoek en stelt de afgestudeerde in staat om als evidence based practitioner het vak van ergotherapeut uit te oefenen. Ook sluit het programma aantoonbaar goed aan bij de actuele ontwikkelingen in het vakgebied mede door de gewaardeerde inbreng van de werkveldcommissie. Het panel beoordeelt deze standaard dan ook als voldoende.

4.2.2 Standaard 3

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Bevindingen

Het informatiedossier beschrijft de wijze waarop de eindkwalificaties worden vertaald in een opleidingsprogramma. Binnen Pro Education wordt een vast ontwikkelstramien gevolgd, waarbij op basis van het beroepsprofiel opleidingscompetenties worden gedefinieerd. De opleidingscompetenties worden gekoppeld aan de Dublin descriptorren om het niveau te

borgen en vertaald in specifieke beheersingsindicatoren, waarna op basis van deze beheersingsindicatoren het programma wordt ontworpen. Deels worden deze eindkwalificaties "afgedekt" door de verschillende modules, deels door het portfolio dat de student gedurende zijn opleiding bijhoudt. Door middel van een "verantwoordingsmatrix" gaat Pro Education na of alle onderwijsdoelen door het programma zijn gedekt en of alle doelen worden getoetst.

Aan de hand van het informatiedossier kon het panel zich een onvoldoende beeld vormen van hoe het programma er concreet uitzag, maar aan de hand van de later op verzoek van het panel aangeleverde informatie en de tijdens het locatiebezoek ter beschikking gestelde documentatie kon het panel zich wel een goed en gedetailleerd beeld. Het programma voor fase 2 was nog deels in concept en nog niet in detail uitgewerkt, maar wel in voldoende mate gedocumenteerd om een inhoudelijk compleet beeld te krijgen van het programma.

Ten opzichte van het oude curriculum is thans sprake van een duidelijk zichtbare kanteling, waarbij verschillende kennisgebieden binnen één module in samenhang aan de orde komen. Ook het vaardighedenonderwijs is versterkt. Pro Education heeft een "basisset van vaardigheden" genoemd die expliciet in extra vaardigheden trainingsavonden worden behandeld. Zo beoogt Pro Education te borgen dat alle studenten "stagevaardig" aan hun stage beginnen. Op het vaardighedenonderwijs wordt bij standaard 15 (toetsing) teruggekomen.

De jaren (door Pro Education aangeduid als fasen) kennen een toenemende mate van complexiteit. Fase 1 staat in het teken van de ontwikkeling van algemene vakkennis. In fase 2 vindt verdieping plaats. In fase 3 en 4 vindt, mede door het volgen van langere stages, de ontwikkeling tot beginnend beroepsbeoefenaar plaats. Binnen een fase kunnen modules in willekeurige volgorde worden gevolgd. Dit is een vast beleid van Pro Education. Op dit moment echter volgen de studenten de modules in een vaste volgorde.

Hoewel de beheersingsindicatoren duidelijk zijn omschreven en transparant aan de verschillende modules (of het portfolio) zijn toegeschreven, is de omschrijving op moduleniveau niet aangepast aan het beoogd eindniveau van de module. Hier zijn telkens de kwalificaties van de beginnend beroepsbeoefenaar benoemd, hetgeen weliswaar inzichtelijk maakt aan welke competentie wordt gewerkt, maar wel bemoeilijkt om vast te stellen wat de specifieke module uitkomsten zijn.

Het panel kon van vrijwel alle beoogde leerresultaten vaststellen dat deze in het programma aan de orde kwamen. Opvallend was wel dat sommige recente ontwikkelingen die door Pro Education als relevant en belangrijk zijn benoemd, zoals domotica en e-health, niet goed zichtbaar in het programma naar voren kwamen.

Overwegingen

In zijn algemeenheid is het panel van mening dat de eindtermen adequaat zijn vertaald in een logisch en coherent programma dat de student in staat stelt om de beoogde eindkwalificaties te bereiken. Er is sprake van inhoudelijk goed vormgegeven en geïntegreerde modules waarin meerdere domeinen en kennisgebieden in samenhang aan de orde komen. De keuze om verschillende competenties in de modules op te nemen veronderstelt goede afstemming tussen de opleidingsonderdelen. Dergelijke lijnen kunnen sterker worden neergezet. Deze opzet stelt ook hoge eisen aan de docenten die bij de modules betrokken zijn, maar daar wordt bij de bespreking van standaard 9 (kwaliteit

personeel) nader op teruggekomen. Bij een goede inzet van docenten is de gekozen integrale benadering een keuze die het panel dan ook steunt.

Ten opzichte van het "oude curriculum" is de nieuwe integrale opzet van de modules een van de meest in het oog springende wijzigingen. Het panel beoordeelt deze kanteling van het curriculum als een zeer sterke verbetering die de samenhang in het curriculum ten goede komt. Alle verschillende rollen die de ergotherapeut wordt geacht te beheersen komen inzichtelijk aan de orde in het programma. Het totaal van modules en overige onderdelen van de opleiding vormt een geheel dat aantoonbaar de te bereiken eindkwalificaties dekt.

Een ander sterk punt van deze kanteling is dat de student zijn opleiding niet doorloopt op basis van aandoeningen, beperkingen of doelgroepen. De integrale benadering aan de hand van de beroepsrollen helpt bij het opleiden van ergotherapeuten als occupation based en patient centered professionals.

Het panel heeft zich de vraag gesteld of voldoende diepgang kan worden bereikt wanneer studenten de modules binnen een fase in willekeurige volgorde doorlopen. Het risico bestaat dat wanneer een onderwerp wordt behandeld dat voor sommigen een eerste kennismaking is, de benadering te oppervlakkig blijft. Pro Education stelt hiermee veel ervaring te hebben en stelt dat dit in de praktijk niet het geval is. Een onderwerp komt meerdere malen aan de orde en gezien de hoge mate van individueel en zelfstandig leren zal iedereen uiteindelijk hetzelfde niveau bereiken met voldoende diepgang. De studenten volgen op dit moment de modules in dezelfde volgorde en konden deze zorg dan ook niet vanuit de ervaring bespreken. Wel gaven zij aan dat ze het als prettig ervoeren dat een ieder binnen een fase gelijk optrekt. De vrije volgorde van vakken brengt ook met zich mee dat niet altijd helder wordt hoe een beoogd leerresultaat op logische wijze wordt bereikt. Als voorbeeld werd tijdens het locatiebezoek gesproken over de competentie samenwerken. Dit bereik je immers niet door alleen maar vaak samen te werken in de verschillende modules, maar door op basis van een bewust gekozen body of knowledge een dergelijke vaardigheid stapsgewijs te ontwikkelen. Zowel de onderliggende body of knowledge als de geleidelijke ontwikkeling van de competentie is nu minder inzichtelijk.

Ook voor docenten is het noodzakelijk om te weten waarop kan worden voortgebouwd. Het panel geeft Pro Education dan ook in overweging om het beleid op dit punt te herzien. Deze zorg wordt overigens goeddeels weggenomen door het benoemen van specifieke leeruitkomsten per module en zelfs per bijeenkomst. Het panel realiseert zich evenwel dat hier sprake is van een onderwijskundige keuze en wenst niet voorshands de keuze van Pro Education af te wijzen. Ook weegt het panel de uitgebreide ervaring van Pro Education met dit flexibele model mee. Wel is het panel van mening dat bij het beschrijven van de beheersingsindicatoren van de modules een verbeteringslag kan en moet worden gemaakt. De huidige beschrijving waarbij ook voor modules in fase 1 de beheersingsindicatoren op het niveau beginnend beroepsbeoefenaar is beschreven kan verwarring wekken, ook bij studenten.

Het panel heeft bij de bespreking van de vorige standaard zijn complimenten uitgesproken over de grondige wijze waarop het beroeps- en opleidingsprofiel tot stand is gekomen en de uitkomst van dit proces. De door Pro Education - terecht - gesignaleerde ontwikkelingen als domotica en e-health komen echter in het programma nog onvoldoende tot uiting. Het panel

is van mening dat dit verbetering behoeft. Hier is bij de uitwerking van met name fase 2 overigens nog de nodige ruimte voor. Dit is ook in die zin besproken met Pro Education.

Ten slotte had het panel op basis van het informatiedossier zorgen over het aanleren en toetsen van vaardigheden (zie voor toetsing standaard 15). Pro Education heeft het panel voorzien van een nadere omschrijving van de invulling van de praktische oefenavonden en het vaardighedenonderwijs binnen de modules. Het panel is van mening dat Pro Education met deze invulling voldoet aan de vereiste van gesuperviseerde oefening in vaardigheden. Wel is er ruimte voor uitbreiding en modernisering: de vaardigheden-set is beperkt en de keuze voor instrumenten komt niet altijd overeen met de moderne visie op het vak. Ondanks deze kritiek is het panel van mening dat de student door deze training, in combinatie met voor de moduleopdrachten gedocumenteerde oefening en de oefening op de stage, voldoende vaardig mag worden geacht bij afstuderen.

Conclusie

Het panel concludeert dat de inhoud van het sterk verbeterde programma studenten de mogelijkheid biedt om de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De oriëntatie op professionele rollen in de geïntegreerde modules in het "gekantelde" curriculum helpt bij het opleiden van occupation based en patient centered professionals. Wel vraagt het panel nadrukkelijk aandacht voor de diepgang van en de afstemming tussen de verschillende modules als gevolg van het specifieke onderwijsmodel. Hoewel het panel dus nog ruimte ziet voor verbetering, beoordeelt het panel deze standaard als voldoende.

4.2.3 Standaard 4

De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Bevindingen

Met uitzondering van de stageperiodes ligt er een grote nadruk op zelfstudie. Afhankelijk van de vorm waarin de student het programma doorloopt, is er eenmaal per week drie uur contactonderwijs of eenmaal per twee weken zes uur contactonderwijs, aangevuld met acht oefenavonden voor gesuperviseerde vaardigheidstraining. De overige tijd wordt besteed aan zelfstudie (voorbereiding, praktische oefening, opdrachten, studie, e-learning).

Het Actief Leer Principe (ALP) en daarmee samenhangend het geringe aantal contacturen vergen veel verantwoordelijkheid van de student. In de beleving van het management, de docenten én de studenten sluit de verantwoordelijkheid aan bij de doelgroep: zeer gemotiveerde, werkende en al wat oudere studenten. De studenten onderschreven de noodzaak van een goede voorbereiding van de contacturen en de effectieve benutting van deze beperkte tijd. Doordat alle stof ook achteraf in opdrachten moet worden verwerkt, beklijft deze ook.

De stof wordt in de modules in samenhang aangeboden. In het contactonderwijs is weinig sprake van kennisoverdracht, maar veeleer van integratie van de - reeds vooraf bestudeerde - theorie. Aan het eind van fase 1 en 2 wordt de student geacht alle kennis in een eindopdracht te integreren. Dit biedt de student de mogelijkheid om de theorie opnieuw de revue te laten passeren en ondertussen onderzoeksvaardigheden te verwerven.

Gezien het grote aandeel van zelfstudie en afstandsonderwijs heeft het panel in het bijzonder aandacht besteed aan de wijze waarop de student feedback krijgt van de docent

op individuele opdrachten. De studenten zijn tevreden over de tijdigheid, de volledigheid en het niveau van de feedback. Studenten geven aan hier echt van te leren en met behulp van de feedback progressie te zien in hun werk. Het panel heeft kennis kunnen nemen van een aantal voorbeelden van beoordeelde werken en heeft vast kunnen stellen dat de feedback voldoet aan de eisen die hieraan mogen worden gesteld. Ook heeft het panel enkele portfolio's kunnen inzien om zich een oordeel te kunnen vormen over de wijze waarop oefeningen worden gedocumenteerd en het bereikte niveau wordt aangetoond.

De opleiding kan worden gevolgd in twee varianten: deeltijd en duaal. De duale student kan op de eigen werkplek het geleerde in de praktijk oefenen en de portfolio opdrachten maken. Pro Education stelt welomschreven eisen aan de instroom in de duale variant zoals supervisie door een ergotherapeut (zie ook standaard 5) om te borgen dat de student ook daadwerkelijk in staat is om de werkplek als leerplek te gebruiken. Deeltijdstudenten hebben deze mogelijkheid niet. Voor verschillende opdrachten is het noodzakelijk dat de student deze in een ergotherapeutische setting kan uitvoeren. De student moet hiervoor actief een praktijk opzoeken. Dit vergt veel van de student, maar deze verantwoordelijkheid is in de opvatting van het panel passend gezien de specifieke doelgroep van Pro Education. Studenten geven bovendien aan dat dit in de praktijk ook lukt.

Duale studenten moeten naast het leren op hun eigen werkplek ook een stage in een andere omgeving volgen om de ergotherapie in meerdere contexten te leren kennen. Dit stelt de duale student in staat om een breder palet aan competenties te ontwikkelen en meer beroepsvaardigheden te leren. Pro Education, de student en de werkgever gaan een tripartiete overeenkomst aan bij aanvang van de opleiding.

Samenhangend met de afwezigheid van een leerwerkplek voor studenten in de deeltijdse variant, ligt het uren stage voor de deeltijd student hoger. Deeltijd studenten moeten twee stages volgen in verschillende beroepscontexten.

Het informatiedossier meldt dat studenten die niet over een relevante werkplek beschikken voor module opdrachten gebruik kunnen maken van door Pro Education ontwikkelde fictieve virtuele organisaties. Het panel heeft hieromtrent nadere informatie opgevraagd en vastgesteld dat de fictieve organisaties worden ingezet voor opdrachten als het maken van een marketingplan of het beantwoorden van een managementvraagstuk. Voor de rol 'Ergotherapeutisch behandelaar' dient de student voor opdrachten op zoek te gaan naar een daadwerkelijke praktijksituatie. Deze rol waarin de beroepsvaardigheden in engere zin aan de orde komen, wordt niet geoefend in een fictieve organisatie.

Overwegingen

Gezien de beperkte hoeveelheid contactonderwijs heeft het panel veel onderwijsmaterialen in detail bestudeerd om te kunnen beoordelen op welke wijze de lesstof wordt behandeld. Het panel is na grondige en gedetailleerde bestudering van de modulematerialen inclusief de opdrachten in voldoende mate overtuigd dat het didactisch concept kan werken.

Hierbij spelen voor het panel vijf overwegingen een belangrijke rol. 1) Pro Education richt zich op een eigen doelgroep die om kan gaan met de grote verantwoordelijkheid die bij de student wordt gelegd. Alle gesprekspartners onderschrijven dit. 2) Afstandsleren valt op staat bij goede schriftelijke feedback op werkstukken en een goed gedocumenteerd portfolio. Het panel is in voldoende mate overtuigd van de kwaliteit van beide. Dit maakt het geringe aantal contacturen aanvaardbaar. 3) De modules zijn adequaat uitgewerkt en de

theoretische voorbereiding, de integratie in het contactonderwijs en de opdrachten vormen een goed samenhangend geheel met helder omschreven uitkomsten. 4) Het vaardighedenonderwijs is uitgebreid waardoor mag worden verwacht dat de afstuderende student bekwaam is op het niveau van beginnend beroepsbeoefenaar. Wel is het panel van mening dat de inhoudelijke keuzes beter in lijn kunnen worden gebracht met de moderne visie op het vak, zoals bij de vorige standaard besproken. 5) Fictieve organisaties worden alleen ingezet voor het verwerven van vaardigheden waarvoor een fictieve organisatie kan volstaan, zoals het schrijven van een marketingplan of het beantwoorden van een managementvraagstuk. Voor beroepsvaardigheden in engere zin moet de student de daadwerkelijke beroepspraktijk opzoeken. Duale studenten kunnen hiervoor doorgaans de eigen werkplek benutten, deeltijdstudenten moeten hiervoor op zoek naar een (reële) praktijksetting.

Voor de duale variant is het voor het panel van groot belang dat Pro Education duidelijke eisen stelt aan de werkplek zoals dagelijkse supervisie door een ergotherapeut. De opdrachten die het panel heeft kunnen inzien zijn van dusdanig niveau dat aantoonbaar sprake is van werkplekleren. Voor de deeltijdse variant heeft het panel kunnen vaststellen dat dit niet een "theoretische opleiding" is: de student volg twee lange stages in verschillende beroepscontexten en moet regelmatig de praktijk opzoeken voor moduleopdrachten. Het panel is van mening dat de vormgeving voor zowel de deeltijdse als de duale variant voldoende is.

Conclusie

De beperkte hoeveelheid contactonderwijs stelt hoge eisen aan de student en aan de wijze waarop het onderwijsproces is ingericht. De opleiding is gericht op een specifieke doelgroep die de grote verantwoordelijkheid aankan en Pro Education heeft gezorgd voor goede waarborgen. Het panel beoordeelt deze standaard dan ook als voldoende, voor zowel de deeltijdse als de duale variant.

4.2.4 Standaard 5

Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Bevindingen

De opleiding is toegankelijk voor studenten die in bezit zijn van een diploma havo, vwo, mbo middenkaderopleiding of specialistenopleiding (niveau 4). Een student dient tevens te beschikken over minimaal twee jaar relevante werkervaring. Voor instroom in de opleiding is geen specifiek profiel vereist.

De duale student moet gedurende de gehele opleiding beschikken over een relevante werkomgeving van ten minste 20 uur per week, die aansluit op het werkterrein van de opleiding. De student moet beschikken over een deskundige praktijkbegeleider (ergotherapeut).

Het panel heeft tijdens het locatiebezoek een aantal toelatingsdossiers kunnen beoordelen. Het panel heeft kunnen vaststellen dat een gedegen intake wordt gevoerd en dat de eisen die worden gesteld aan een duale leer/werkplek worden nageleefd op basis van een gedegen procedure. Een aanvraag voor instroom in de duale opleiding wordt niet altijd gehonoreerd. Het panel heeft een dossier ingezien van een student die op de werkplek weliswaar veel in aanraking kwam met ergotherapie, maar geen ergotherapeut had als

praktijkbegeleider. Pro Education heeft deze student dan niet laten instromen in de duale variant maar in de deeltijdse variant.

De communicatie is transparant. Studenten weten waar ze aan beginnen. De eisen zijn hoog en dit wordt duidelijk gecommuniceerd. Ook is Pro Education transparant over het vooralsnog ontbreken van accreditatie en de complicaties die dit met zich mee kan brengen in het vinden van een stageplek. Studenten bevestigen dit.

Instromende studenten kunnen op basis van een EVC procedure vrijstellingen krijgen. De procedures staan beschreven in de Onderwijs- en Examenregeling (OER) en de Regeling Examencommissie. Als uitgangspunt geldt, dat een student een vrijstelling kan krijgen voor een examen als aangetoond is dat 80% van de inhoud qua niveau, diepte, breedte en omvang overeenkomt met eerder genoten onderwijs. Voor de afstudeeropdracht wordt geen vrijstelling verleend.

Overwegingen

Het programma is ontworpen voor een specifieke doelgroep: werkende professionals die zich willen bekwamen in de ergotherapie. Het programma vereist een forse zelfstandigheid en motivatie van de student. Van werkende met ten minste twee jaar relevante werkervaring mag een dergelijke zelfstandigheid worden verwacht. Het panel weegt ook mee dat Pro Education een ruime ervaring heeft in het begeleiden van studenten bij hun keuze en het voorlichten over hun mogelijkheden, en dat de informatievoorziening vooraf transparant is. Wel wijst het panel erop dat Pro Education de instroomvereisten goed moet blijven bewaken en dat een goede intake van cruciaal belang is. Tot op heden slaagt Pro Education hierin. Een duale studieplaats wordt bovendien niet lichtvaardig toegekend. Verder stelt het panel vast dat het programma minder geschikt lijkt voor schoolverlaters. Het panel verwacht dan ook een extra inspanning van Pro Education bij de eventuele instroom van schoolverlaters.

Conclusie

Het programma, en in het bijzonder de vorm waarin het onderwijs wordt aangeboden, sluit in de opvatting van het panel aan bij de kwalificaties van de instromende studenten: werkenden met ten minste twee jaar relevante werkervaring die voorts beschikken over tenminste een havo middelbare schooldiploma (of een gelijkwaardige kwalificatie). Het panel beoordeelt de standaard dan ook als voldoende.

4.2.5 Standaard 6

Het programma is studeerbaar.

Bevindingen

Door de onderverdeling van het programma in losse modules wordt de werkdruk van het programma gelijkmatig over het jaar verdeeld. Ook kan een student besluiten een module over te slaan als hij wordt geconfronteerd met een piek in de belasting, bijvoorbeeld door zijn baan. De student heeft zes jaar de tijd om een opleiding af te ronden.

Studenten kunnen op drie momenten in het jaar instromen in de opleiding. Tijdens een kick-off bijeenkomst krijgen de studenten alle relevante informatie. Roosters, studieopdrachten en examendata liggen geruime tijd vooraf vast, zodat de student zijn studiewerkzaamheden kan plannen. Via de online leeromgeving beschikt de student over de meest recente informatie.

Vanuit Pro Education wordt de student begeleid door de docenten en een portfoliobegeleider.

Tijdens het locatiebezoek is met de studenten besproken hoe zij de studiebegeleiding ervaren. De studenten bevestigden tijdig over alle relevante informatie te beschikken. De studenten benadrukten de laagdrempeligheid om docenten te benaderen bij vragen en problemen. De docenten werden omschreven als goed benaderbaar en ze reageren snel op vragen. Ook de organisatie reageert snel en adequaat op vragen en commentaar van studenten.

Ook wijzen studenten op de sterk verbeterde feedback. Gedurende de module (en in de weken volgend op een module) moet de student opdrachten uploaden naar de online leeromgeving. De studenten ontvangen tijdig goede feedback die niet alleen inhoudelijk van aard is maar ook handreikingen geeft om fouten bij een volgend werkstuk te voorkomen. Door de spreiding van de opdrachten over de gehele module is ook binnen een module de studiebelasting gelijkmatig verdeeld.

Nu de opleiding niet is geaccrediteerd ondervinden studenten moeite met het vinden van een stageplaats. De beroepsvereniging geeft geen punten voor het begeleiden van een stagiair van een niet geaccrediteerde opleiding. Pro Education helpt door actieve bemiddeling.

Studenten omschrijven de opleiding als "pittig, maar met hard werken wel te doen". Het informatiedossier beschrijft de studielast in algemene zin, maar de onderbouwing van de studielast is niet inzichtelijk. Het informatiedossier maakt melding van invoering van studietijdmeting per 2014. Het panel heeft echter geen informatie ontvangen over de resultaten hiervan en de wijze waarop de studietijdmeting in de praktijk wordt gebruikt.

De duale student kan de module opdrachten meestal op zijn leerwerkplek maken. Mede dankzij deze opdrachten, waar het panel er een aantal van heeft kunnen inzien, is aantoonbaar sprake van leren op de leerwerkplek. Duale studenten worden op de werkplek begeleid door een ergotherapeut. Dit komt de studeerbaarheid ten goede. Deeltijdse studenten moeten met enige regelmaat de praktijk opzoeken voor het maken van hun opdrachten. Dit vergt een forse inzet van de studenten, maar de studenten geven aan dat dit in de praktijk goed lukt.

Overwegingen

Het panel heeft een positief beeld over de studeerbaarheid van het programma, mede gebaseerd op de ervaringen van de studenten m.b.t. de studeerbaarheid: er is adequate voorlichting, informatie is tijdig beschikbaar en deugdelijk, roosters staan geruime tijd van tevoren vast, er is geen lesuitval, er is voldoende begeleiding en zowel docenten als de instelling reageren tijdig en adequaat op vragen van studenten. De actieve bemiddeling van Pro Education voor het vinden van een stageplek wordt door het panel gewaardeerd. Pro Education verwacht overigens dat, indien accreditatie wordt verleend, het probleem van het vinden van een stageplek zal verdwijnen. Het panel deelt deze visie.

De onderbouwing van de studielast kan en moet verbeteren. Zowel de geprogrammeerde studielast als de gerealiseerde studiebelasting moeten transparanter worden. Het panel vindt invoering van studietijdmeting per 2014 een belangrijke en goede ontwikkeling, maar meten is slechts de eerste stap. De praktijk zal moeten uitwijzen op welke wijze

implementatie van de studietijdmeting leidt tot verbetering van de match tussen geprogrammeerde en gerealiseerde studiebelasting (indien nodig). Het panel realiseert zich dat de studietijdmeting pas dit jaar is ingevoerd en dat wellicht nog geen volledige verbetercyclus is doorlopen.

Conclusie

Ondanks de kritiek van het panel op het gebrek aan transparantie in de onderbouwing van de studiebelasting, beoordeelt het panel de studeerbaarheid vanwege het totale beeld als voldoende. Pro Education neemt immers aantoonbaar en in voldoende mate die factoren die een belemmering zijn voor de studievoortgang weg. Invoering van studietijdmeting per 2014 is hiervan een belangrijk voorbeeld.

4.2.6 Standaard 7

De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.

Bevindingen

De studielast wordt in het informatiedossier gespecificeerd. De opleiding bestaat uit vier fasen van elk 60 EC. In fase 1 en 2 volgt de student zes modules van elk 8 EC, is er een eindopdracht van 6 EC en wordt 6 EC besteed aan portfolio-opdrachten. In fase 3 volgt de student twee modules van 8 EC, een minor van 24 EC en maakt hij portfolio-opdrachten ter grootte van 12 EC. Fase 4 tenslotte bestaat uit een stage van 30 EC en een scriptie van eveneens 30 EC.

Het dossier voorziet tevens in een algemene onderbouwing van de studielast per week. Wat ontbreekt is een gespecificeerde onderbouwing van de studielast. Het is niet helder op basis waarvan Pro Education is gekomen tot de inschatting van het aantal EC's per module.

Overwegingen

De studielast in EC's wordt globaal onderbouwd in het dossier. Op papier voldoet de opleiding aan de wettelijke eisen aangezien de som der studieonderdelen optelt tot 240 EC. Het dossier maakt met een beschrijving van de studietijdverdeling in algemene zin voldoende aannemelijk dat de geschatte tijd ongeveer uitkomt op $48 \times 40 = 1680$ uur. Ten aanzien van het portfolio kan de opleiding wellicht meer inzichtelijk maken hoe de 12 EC zijn toegekend. Het portfolio loopt immers over meerdere modules. Het is zaak om een duidelijk onderscheid te maken in de te verwerven competenties en de daaraan gekoppelde EC. Ook tekent het panel aan dat een specifieke onderbouwing van de studielast ontbreekt. Ondanks deze kanttekening heeft het panel voldoende vertrouwen in de beschreven studielast, mede op basis van de opdrachten die door het panel zijn ingezien. Voor de duale variant is hierdoor bij het werkplekleren aantoonbaar sprake van leren en voor de deeltijdse variant geldt dat de opdrachten van een dusdanig niveau zijn dat ze een forse inspanning van de student vergen. Vaak moet de student hiervoor actief op zoek naar een praktijkomgeving. De ingeschatte studielast acht het panel dan ook voor beide varianten, deeltijd en duaal, als aannemelijk. Het panel weegt ten slotte mee dat Pro Education in 2014 begonnen is met het meten van de studietijd.

Conclusie

Hoewel het panel van mening is dat de studiebelasting beter zou moeten worden onderbouwd, komt het panel tot een voldoende oordeel op deze standaard. Pro Education

heeft voor beide varianten van de opleiding, deeltijd en duaal, voldoende aannemelijk gemaakt dat de geprogrammeerde studieduur overeenkomt met de wettelijke vereisten.

4.3 Personeel

4.3.1 Standaard 8

De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.

Bevindingen

In het informatiedossier staat het personeelsbeleid van Pro Education toegelicht. Pro Education werkt met stafleden in vaste dienst en (toets)ontwikkelaars, docenten en examinatoren op freelance basis. De afdeling Docentmanagement is verantwoordelijk voor een goede inzet van de freelance docenten. Het aantal docenten wordt bepaald op basis van forecasts die aan de start van elk seizoen worden gemaakt. Pro Education kent een strikte scheiding in rollen: kerndocent, docent, portfoliobegeleider, portfoliobeoordelaar, scriptie-/afstudeerbegeleider, ontwikkelaar, meezeer, examenbeoordelaar en lid werkveldcommissie. Voor elke rol zijn in het handboek Docentenmanagement profielen en kwalificaties, selectiecriteria, beoordelingscriteria en opleidings- en trainingsaspecten vastgelegd. Freelance docenten zijn niet aangesteld voor een bepaalde hoeveelheid uren. Elke freelance docent heeft een taakomschrijving en wordt geacht deze taak tegen een vooraf overeengekomen vergoeding uit te voeren.

Docenten worden frequent geëvalueerd en herhaalde inzet is mede afhankelijk van de evaluaties en een daaraan gekoppelde "rating". Betrokkenheid wordt vergroot door het organiseren van startbijeenkomsten aan het begin van het studiejaar, vakgroepoverleg en (didactische) trainingen.

Een belangrijke spil in de opleiding is de zogeheten opleidingsmanager. Deze is niet vakinhoudelijk deskundig maar zorgt voor de onderwijskundige inbreng. De opleidingsmanager is samen met de kerndocent (evenals andere docenten een freelancer) verantwoordelijk voor het programma, zowel de inhoud als de uitvoering. Bij de ontwikkeling wordt samengewerkt met een werkveldcommissie, bij de uitvoering met docenten, beoordelaars en begeleiders. De werkveldcommissie blijft met de (kern)docenten en de opleidingsmanager in overleg om de opleiding actueel te houden. De docenten presenteerden zich gedurende het locatiebezoek als een team. Het kernteam kwam in de ontwikkelfase samen met de ontwikkelaars elke twee weken bijeen, hetgeen heeft geresulteerd in een goed op elkaar ingespeelde groep die het programma goed kent.

Verschillende docenten gaven ook aan dat het werken met duidelijk afgebakende taken voor verschillende rollen ook voordelen biedt, zeker op het gebied van objectiviteit en transparantie. De docent is een andere persoon dan de toetsontwikkelaar. Dit maakt het noodzakelijk dat leerdoelen helder en concreet zijn omschreven. De beoordelaar is iemand anders dan de docent en de ontwikkelaar. Hierdoor kunnen persoonlijke voorkeuren geen rol spelen in beoordeling. De strikte scheiding van taken bleek gedurende het locatiebezoek ook nadelen met zich mee te brengen. Men heeft slechts beperkt zicht op het werk van een ander. Zo is bijvoorbeeld het onderwerp toetsing van vaardigheden (zie ook standaard 15) besproken met de examencommissie, met ontwikkelaars, docenten en de portfoliobegeleider. Verschillende betrokkenen bleken een verschillende opvatting te hebben over wie wat doet. Met name over de invulling van de rol van de portfoliobegeleider bestond onduidelijkheid.

Pro Education werkt met professionals die actief werkzaam zijn als ergotherapeut. Waar nodig worden specialisten ingezet. Pro Education streeft naar een afspiegeling in het docententeam van de verschillende disciplines en werkcontexten van de ergotherapeut. De realisatie van dit beleid wordt bij de volgende standaard besproken.

Pro Education biedt ondersteuning aan bij de didactische vorming van docenten. Zo gaf een van de docenten aan diverse workshops te hebben gevolgd op het gebied van didactiek. Er is echter geen sprake van een structureel of verplicht deskundigheidsbevorderingsprogramma. Docenten die nog geen master hebben, worden aangemoedigd een masteropleiding te volgen bij Pro Education of een ander onderdeel van de NCOI Opleidingsgroep. Docenten krijgen 50% korting op het collegegeld.

Overwegingen

Het werken met professionals uit de praktijk past goed bij de aard van de opleiding. Professionals zijn bij uitstek geschikt om te laten zien hoe de student de kennis die hij in voorbereiding op het contactonderwijs tot zich heeft genomen toepast in de praktijk. Dit sluit ook aan bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding.

Hoewel het panel heeft gemerkt dat de scheiding in rollen soms tot onduidelijkheid leidt, kan het panel de keuze van Pro Education waarderen. Het dwingt ontwikkelaars om leerdoelen zeer scherp te verwoorden en het komt de objectiviteit bij de beoordeling van werkstukken en toetsen ten goede. Het panel heeft vast kunnen stellen dat de opleidingsmanager, de ontwikkelaars en kerndocenten als een team functioneren. Zij zijn gedurende langere tijd vaak bijeen geweest en dit was goed te merken tijdens het locatiebezoek.

Het panel stelt vast dat Pro Education verschillende activiteiten biedt op het gebied van de docentprofessionalisering. Dit vooral op geleide van de evaluaties en eigen initiatief van de docenten.

Al met al is het panel van mening dat het personeelsbeleid van werving, tot inzet en evaluatie gedegen is. Op papier is sprake van een solide personeelsbeleid met dien verstande dat de docentprofessionalisering wellicht structureler kan worden vormgegeven, zeker wanneer het onervaren docenten betreft (zie ook volgende standaard).

Conclusie

Het panel beoordeelt het beleid met betrekking tot de werving en inzet van personeel als voldoende. De wijze van evaluatie van docenten is gedegen. Hoewel het scholingsbeleid nadere aandacht verdient, beoordeelt het panel de standaard personeelsbeleid als voldoende.

4.3.2 Standaard 9

Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

Bevindingen

In het informatiedossier staan de namen van de betrokken docenten genoemd. Voorafgaand aan het locatiebezoek heeft Pro Education het panel op verzoek een overzicht gestuurd waarop het opleidingsniveau en de disciplines van docenten inzichtelijk waren gemaakt. Tijdens het locatiebezoek lag een actueel overzicht met cv's ter inzage.

Tijdens het locatiebezoek heeft het panel kennis mogen maken met een jong en dynamisch team. De gesproken docenten zijn jong en nog relatief onervaren als docent. Pro Education biedt dan ook didactische begeleiding en scholing aan om de docenten te ondersteunen.

Het is voor Pro Education op dit moment lastig om ervaren docenten te vinden. Docenten die aan het bekostigde onderwijs ergotherapie zijn verbonden, krijgen geen toestemming voor nevenwerkzaamheden bij Pro Education. Verwacht wordt dat dit wijzigt wanneer de opleiding is geaccrediteerd.

De kanteling van het curriculum van disciplinegeoriënteerde naar rolgeoriënteerde modules vergt veel van de docenten. Een module wordt verzorgd door één of twee docenten, die geacht worden anatomie, fysiologie, diagnostiek en behandeling binnen verschillende velden en elementen als ondernemerschap, innovatie en kwaliteit te kunnen doceren. De gedachte hierachter is dat in het contactonderwijs de integratie van de verschillende theoretische elementen plaatsvindt. Juist een ergotherapeut uit de praktijk kan immers laten zien wat hij in de praktijk doet met die kennis. Dit pakt niet altijd goed uit. Het beleid van Pro Education is om experts in te zetten waar nodig, maar dit gebeurt nog onvoldoende.

Docenten krijgen in aanvulling op de lesstof boeken en artikelen aangereikt om zich verder te verdiepen in een deelgebied, zodat zij vanuit deze zelf verworven verdieping het onderwijs kunnen verzorgen.

Eenzelfde overweging als voor de vakdocenten geldt ook voor de stagebegeleider en de portfoliobeoordelaar. Zij worden geacht op veel verschillende aspecten een oordeel en feedback te geven, zonder hier zelf noodzakelijkerwijs expert in te zijn. Dit geldt in het bijzonder voor de portfoliobeoordelaar.

Het beleid van Pro Education en NCOI als geheel is om in 2016 80% van de docenten op masterniveau te hebben opgeleid. Ergotherapeuten uit de praktijk hebben echter veelal alleen een bachelor. Voor de opleiding ergotherapie is de ambitie bijgesteld naar 80% in 2020. Hierdoor heeft Pro Education de tijd om docenten de gelegenheid te bieden om een master te volgen.

Overwegingen

Op basis van de schriftelijke informatie had het panel zorgen over de deskundigheid van het personeel. Weliswaar maakte Pro Education inzichtelijk dat alle werkvelden door het personeel werden "afgedekt", maar experts op deelgebieden zoals psychologie of bijvoorbeeld domotica konden niet worden geïdentificeerd.

Het panel heeft evenwel begrip voor de moeilijke omstandigheden waarin Pro Education zich bevindt. Accreditatie kan veel moeilijkheden wegnemen en stelt Pro Education in staat om uit een grotere vijver van deskundigen te vissen. Ook heeft Pro Education de bereidheid geuit om meer experts in te zetten.

Verder moet Pro Education goed nadenken over de vraag wat de beste personele inzet in een module is. Een combinatie van ergotherapeuten uit de praktijk en experts ligt voor de hand. Een module zou veeleer door een team dan door één of twee docenten moeten worden verzorgd.

Het panel was onder de indruk van het enthousiasme van de docenten. Ook hun bereidheid om zichzelf op een hoger niveau in te lezen in de lesstof en hun pro actieve houding om hiaten weg te werken in vakinhoud en didactiek sprak het panel aan.

Ten slotte weegt het panel de faciliterende rol van Pro Education in het aanbieden van verdiepend materiaal en didactische scholing mee in het oordeel.

De huidige situatie voldoet slechts matig. Het panel heeft evenwel voldoende signalen dat Pro Education de noodzakelijke verbeteringen op korte termijn door zal voeren:

- de sterke verbeteringen die Pro Education reeds heeft doorgevoerd;
- de bereikte resultaten met het huidige docententeam;
- het grote enthousiasme van het team;
- de observatie dat het docententeam als team opereert;
- de observatie dat Pro Education erin is geslaagd om enkele vooraanstaande deskundigen aan zich te verbinden;
- de verwachting dat de hinder die Pro Education ondervindt bij de werving van docenten zal zijn weggenomen indien accreditatie wordt verleend;
- de bewezen bereidheid om docenten vakinhoudelijk en didactisch te ondersteunen en
- de uitgesproken bereidheid om de inzet van docenten (specialisten) te heroverwegen.

Conclusie

Hoewel de huidige situatie slechts matig bevredigend is, beoordeelt het panel deze standaard als voldoende, mede op basis van de behaalde resultaten met het huidige docententeam en de aantoonbare positieve ontwikkelingen.

4.3.3 Standaard 10

De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

Freelance docenten bij Pro Education hebben uitsluitend een taakomschrijving in hun overeenkomst en worden niet aangesteld op basis van uren. Pro Education heeft dan ook geen formatieoverzicht aangeleverd waarin de omvang van het personeel uitgedrukt is in fte. Ook is hierdoor geen student/docent ratio beschikbaar.

Het panel heeft de volgende feiten vast kunnen stellen:

- Het informatiedossier spreekt over een maximale groepsgrootte van 20 studenten;
- Op dit moment is de groepsgrootte aanzienlijk kleiner;
- Studenten geven aan dat docenten goed benaderbaar zijn en tijdig goede feedback op het werk geven;
- Docenten hebben bij het locatiebezoek geen signalen afgegeven van overbelasting;
- De feedback door docenten is van goed niveau;
- Het freelance model is flexibel en biedt de mogelijkheid om tijdig meer docenten te werven;
- Pro Education heeft zich in het verleden bereid getoond op verzoek van studenten extra personeel in te zetten.

Overwegingen

Pro Education heeft geen gegevens aangeleverd om langs gebruikelijke weg tot een kwantitatief oordeel over de formatie te komen. Het panel heeft echter voldoende observaties kunnen doen om ondanks het ontbreken van ratio's tot een oordeel te komen.

De groepen zijn klein en het model van docenteninzet is flexibel door de freelance constructie.

Conclusie

Op basis van de onder 'bevindingen' genoemde zeven observaties komt het panel tot een voldoende oordeel.

4.4 Voorzieningen

4.4.1 Standaard 11

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

De huisvesting en materiële voorzieningen staan beschreven in het informatiedossier. Pro Education beschikt over eigen huisvesting en huurt in aanvulling daarop leslokalen en ruimtes voor het vaardighedenonderwijs. Het informatiedossier beschrijft tevens globaal welke opleidingsspecifieke hulpmiddelen zoals ergotherapeutische diagnostische instrumenten voor de student ter beschikking zijn.

Het panel heeft Pro Education voorafgaand aan het locatiebezoek om een nadere omschrijving van de fysieke ruimtes voor vaardigheidstraining gevraagd. Pro Education heeft aan dit verzoek gehoor gegeven door het panel een fotocollage te sturen van de verschillende ruimtes.

Gegeven de grote zelfstandigheid die van de student wordt verwacht en het beperkte aantal contacturen is de elektronische leeromgeving van groot belang. De elektronische leeromgeving staat uitgebreid beschreven onder standaard 12 (informatievoorziening). Studenten zijn tevreden met de elektronische leeromgeving.

Over literatuur staat in het informatiedossier beschreven dat Pro Education alle voor de opleiding noodzakelijke en verplichte literatuur ter beschikking stelt. De student ontvangt de literatuur twee weken voor aanvang van een module thuis. Aangezien de bibliotheek van Pro Education niet voor studenten toegankelijk is, vergoedt Pro Education deels het abonnement van de student bij de Koninklijke Bibliotheek of een universiteitsbibliotheek.

Overwegingen

Voor het contactonderwijs volstaat de huisvesting voor zover dit theoretisch onderwijs betreft. Deze is van goed niveau en op de bezochte locatie, waar ook onderwijs wordt gegeven, waren de voorzieningen goed. Op de andere locaties is de infrastructuur voor het theoretisch onderwijs van vergelijkbaar niveau.

Over de ruimten voor het vaardighedenonderwijs oordeelt het panel dat de voorzieningen voldoende zijn, maar tekent hier wel bij aan dat er sprake is van een krappe voldoende. De basisvaardigheden zoals transfers kunnen worden aangeleerd en studenten komen in aanraking met grotere infrastructurele hulpmiddelen. Het panel vindt de voorzieningen echter niet altijd in lijn met de moderne visie op het vak. Gezien de innovatieve visie had het panel verwacht dat de student ruime ervaring op zou kunnen doen met domotica en e-health. Hierin is weliswaar voorzien door een eenmalig bezoek aan een demonstratiewoning, maar de faciliteiten voor het vaardighedenonderwijs zijn verder

traditioneel. Het panel mist een onderbouwde keuze voor de keuze van vaardigheden in relatie tot (technische) hulpmiddelen en diagnostische - en behandelinstrumenten. Het panel adviseert Pro Education dan ook om een onderbouwde en expliciete keuze te maken.

Zoals ook beschreven bij standaard 12 (informatievoorziening), zijn de studenten tevreden met de onderwijsleeromgeving. Deze beoordeelt het panel dan ook als goed (zie standaard 12 voor een meer uitgebreide toelichting).

Ook met betrekking tot de overige faciliteiten komt het panel tot een voldoende oordeel.

Conclusie

Het panel beoordeelt deze standaard als voldoende, zij het met een kritische kanttekening. Aangezien de infrastructuur blijkens informatie uit het aanvraagdossier en de aanvulling daarop van vergelijkbaar niveau is, geldt dit oordeel van het panel voor alle locaties, te weten Almere, Amsterdam, Arnhem, Breda, Den Haag, Eindhoven, Rotterdam, Utrecht en Zwolle.

4.4.2 Standaard 12

De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

De verschillende vormen van studiebegeleiding en informatievoorziening staan beschreven in het informatiedossier. In de informatievoorziening speelt de online leeromgeving E-Connect een centrale rol. In E-Connect is zowel organisatorische als onderwijsinhoudelijke informatie te vinden. De student kan bij alle voor hem relevante informatie via een persoonlijke webpagina. Hier staan alle data, tijden en plaatsen van het onderwijs en de behaalde studieresultaten. Een zogeheten "activity monitor" helpt de informatie snel toegankelijk te maken voor de student. Alle wijzigingen die in de informatie of in één van de documenten zijn doorgevoerd zijn in één oogopslag te zien. In de online leeromgeving kan de student lessen raadplegen, studiematerialen inzien en downloaden, zelfevaluatie-toetsen maken, discussie met andere studenten voeren, vragen aan docenten stellen en zijn portfolio bijhouden.

Tijdens het locatiebezoek heeft het panel het Onderwijs- en Examenregeling (OER) ingezien. De opleidingsvereisten en de rechten en plichten van de student staan hierin voldoende duidelijk verwoord. Voor duale studenten staan de wederzijdse verantwoordelijkheden in een aanvullende leerwerkovereenkomst helder verwoord.

Naast de mogelijkheden die E-connect en de online leeromgeving bieden kent de opleiding nog ondersteuning door een studieadviseur en op verzoek is aanvullende coaching of begeleiding beschikbaar. Elke student krijgt een portfoliobegeleider toegewezen. Contact met de portfoliobegeleider loopt in de eerste twee fasen van de opleiding via e-mail en telefonisch, vanaf de derde fase bezoekt de portfoliobegeleider de stageplek en spreekt daar met zowel de stagebegeleider als met de student. De portfoliobegeleider volgt de voortgang van de student actief en heeft zo een signaleerfunctie. Indien nodig neemt de portfoliobegeleider initiatief om contact op te nemen met de studieadviseur.

De portfoliobegeleider heeft naast een voortgangsbewakende functie de taak om studenten feedback te geven op de werkstukken. Tijdens het locatiebezoek is de vraag aan de orde

geweest of één persoon de deskundigheid heeft om op een veelheid aan verschillende opdrachten feedback te geven. Opdrachten betreffen immers naast ergotherapeutische opdrachten ook opdrachten op het vlak van ondernemen, innovatie en kwaliteit. De portfoliobegeleider gaf aan dat het in de praktijk goed ging. De opdrachten zijn zodanig expliciet omschreven dat je niet op alle vlakken deskundige hoeft te zijn om relevante feedback te geven. De portfoliobegeleider heeft uitsluitend een inhoudelijk en procesmatig begeleidende en geen beoordelende taak.

Docenten spelen een belangrijke rol bij de begeleiding van een student binnen een module. De studenten gaven tijdens het locatiebezoek aan dat de docenten goed benaderbaar zijn en snel reageren op vragen. Dit geldt overigens ook voor de opleidingsmanager. Studenten zijn tevreden met de feedback die zij ontvangen van docenten.

Tijdens de stages en voor duale studenten op het werk worden studenten begeleid door de praktijkbegeleider. Voor de stages heeft Pro Education een handleiding ontwikkeld waarin staat omschreven wat van de student en andere betrokkenen wordt verwacht.

Overwegingen

Alle bevindingen van het panel zijn positief. De enige kanttekening die het panel maakt, is de vraag of de portfoliobegeleider zelf alle werkstukken van feedback zou moeten voorzien. Het panel geeft Pro Education in overweging om vakspecialisten opdrachten van feedback te laten voorzien. Dit zou de leerervaring van studenten in de opvatting van het panel ten goede komen.

Conclusie

Zowel informatievoorziening als studiebegeleiding zijn door het panel als voldoende beoordeeld. Het panel komt dan ook tot een voldoende oordeel voor deze standaard.

4.5 Kwaliteitszorg

4.5.1 Standaard 13

De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

Bevindingen

Pro Education heeft een uitgebreid systeem van kwaliteitszorg aan de hand van specifieke doelstellingen, de "Onderwijs- en kwaliteitsdoelstellingen 2013-2014". Er wordt gestructureerd gemeten binnen een Plan-Do-Check-Act (PDCA) systematiek. Ten behoeve van de periodieke evaluatie zet Pro Education een scala van meetinstrumenten in: module-evaluaties door studenten, module-evaluaties door docenten, evaluaties van examens door studenten, tevredenheidsmeting praktijkbegeleiders, tevredenheidsmeting docenten, studietijdmeting (sinds 2014), panelgesprek met studenten twee jaar na de start van de opleiding, tevredenheid en loopbaanontwikkeling onder alumni een jaar na afstuderen en bijeenkomsten met de werkveldcommissie. Het systeem van kwaliteitszorg is NEN-EN-ISO 9001:2008 gecertificeerd.

Overwegingen

Het panel acht het systeem van kwaliteitszorg als geheel als gedegen. Er zijn concrete doelstellingen verwoord en binnen een PDCA systematiek wordt periodiek gemeten met een rijke variëteit aan meetinstrumenten.

Conclusie

Het panel beoordeelt deze standaard als voldoende. Het panel vindt het kwaliteitszorgsysteem toereikend..

4.5.2 Standaard 14

Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.

Bevindingen

Het informatiedossier beschrijft de wijze waarop de verschillende stakeholders betrokken zijn. Deze wijze van betrekken van stakeholders is een Pro Education breed beleid. Studenten worden betrokken door de module-evaluaties, examen-evaluaties en via de opleidingsvertegenwoordiging. Docenten door de module-evaluaties, docentenquêtes, een persoonlijk voortgangsgesprek en een Eerstejaars traject voor nieuwe docenten. Alumni worden een jaar na het afstuderen bevroegd. Het beroepenveld wordt betrokken door tevredenheidsmeting van praktijkbegeleiders en de Werkveldcommissie.

Het panel heeft tijdens het locatiebezoek gesproken met de werkveldcommissie, docenten, studenten en de examencommissie. De werkveldcommissie was zeer te spreken over de wijze waarop Pro Education haar input ter hand heeft genomen en de directe wijze waarop zij bij de opleiding is betrokken. Ook de docenten geven aan dat Pro Education goed naar hun input luistert. Studenten zijn tevreden over hun betrokkenheid. Ook buiten de formele kanalen om kunnen zij met vragen en opmerkingen terecht bij de opleidingsmanager, kern docenten of stafmedewerkers. Er wordt goed geluisterd en tijdig en adequaat op verzoeken gereageerd. Door studenten zijn verschillende voorbeelden genoemd van acties die Pro Education heeft genomen op basis van feedback.

De examencommissie is een gedeelde examencommissie voor alle zorgopleidingen, inclusief managementopleidingen in de zorg.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat docenten, studenten, alumni, het beroepenveld en de examencommissie bij de kwaliteitszorg van de opleiding worden. Verschillende betrokkenen ervoeren de houding van Pro Education ten opzichte van de stakeholders als een nieuwe en zeer plezierige koers. Het panel spreekt de hoop uit dat Pro Education de sterk verbeterde en thans goede relatie met de stakeholders kan bestendigen. Dit geldt in het bijzonder voor de werkveldcommissie waarmee Pro Education enkele toonaangevende ergotherapeuten aan zich bindt en die een merkbaar goede inbreng heeft.

Conclusie

Het panel stelt vast dat alle betrokken partijen actief zijn betrokken bij de opleiding en dat Pro Education luistert naar de input van stakeholders en hier adequaat op reageert. Het panel beoordeelt deze standaard dan ook als voldoende.

4.6 Toetsing

4.6.1 Standaard 15

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Het systeem van toetsing staat beschreven in het informatiedossier. Pro Education kent verschillende soorten van toetsen: schriftelijke examens (open of multiple choice), praktijkopdrachten (portfolio-opdrachten), mondelinge of praktische examens / assessment, moduleopdrachten, competentieopdrachten (portfolio), integrerende eindopdrachten per fase, stagebeoordeling en de eindschrijving. Alle verschillende toetsvormen worden bij de opleiding gebruikt.

Toetsen worden ontwikkeld door vakinhoudelijk deskundige ontwikkelaars. De docent (dit is in de regel een ander dan de ontwikkelaar) maakt dus niet zijn eigen toetsen. Deze systematiek dwingt ontwikkelaars om onderwijsdoelen zeer specifiek te verwoorden. Er is voorzien in een procedure om de kwaliteit van de toets te borgen (vooraf en achteraf).

Toetsen worden niet beoordeeld door de docenten. Beoordelaar is een aparte functie, waardoor wordt voorkomen dat persoonlijke voorkeuren van docenten een rol kunnen spelen in de beoordeling van (het werk van) studenten. Pro Education heeft procedures voor meelezers bij eindwerkstukken en observatoren bij mondelinge of praktische toetsen.

Tijdens het locatiebezoek heeft het panel een overzicht van toetsen en een aantal beoordeelde werkstukken en een portfolio ingezien. Hierbij maakte het panel de volgende observaties:

- De theoretische toetsen zijn van een goed niveau, hoewel in het eerste jaar sterk de nadruk ligt op reproductie van kennis;
- De door de student gemaakte werkstukken zijn van een voldoende niveau;
- De feedback die door docenten is gegeven is van een goed niveau;
- De portfolio is goed doordacht en compleet.

Naast deze positieve elementen zag het panel ook aspecten die nadere aandacht behoeven:

- 1.) Pro Education kiest voor "integrale toetsing" waardoor specifieke criteria voor de beoordeling van vaardigheden ontbreken. De keuze voor "integrale toetsing" (in tegenstelling tot "analytische toetsing") kan volgens het panel ten koste gaan van de feitelijke beoordeling van het technisch handelen. Dit onderwerp is uitgebreid besproken met het opleidingsmanagement. Pro Education maakt op didactische gronden een keuze voor "integrale toetsing", waarbij tegelijkertijd wordt beoordeeld op aspecten als bejegening en professionaliteit. Ook maakt een zogeheten "criteriumgericht interview" deel uit van de vaardigheidentoetsing: de student onderbouwt zijn handelen op basis van de theoretische kennis. Pro Education ziet een "analytische toetsing" als een te eenzijdig beoordelingsinstrument.
- 2.) Ook voor de beoordeling van moduleopdrachten hanteert Pro Education een eigen zienswijze. De opdrachten zijn zodanig specifiek omschreven, dat de opdracht in zichzelf de beoordelingscriteria bevat. Deze worden dus niet nog eens apart benoemd.
- 3.) De student moet verschillende vaardigheden voor hij op stage gaat meerdere keren oefenen. Deze oefening wordt formatief getoetst, maar er is geen summatieve toets om te borgen dat de student "stagevaardig" is voordat hij met patiënten in aanraking komt. Pro

Education is van mening dat, gegeven de motivatie en volwassenheid van de student, de huidige wijze van oefening in combinatie met een formatieve beoordeling volstaat.

4.) Over de toetsing van beroepsvaardigheden in de stage bestaat onduidelijkheid. Verschillende gesprekspartners gaven aan dat de portfoliobegeleider tijdens een stagebezoek een beoordelende observatie uitvoert. De portfoliobegeleider stelde dat zij geen beoordelende taak had en niet standaard (de vaardigheden van) de student observeert. De portfoliobegeleider heeft geen beoordelende taak. Dat doet de portfoliobeoordelaar, maar deze beoordeelt alleen het portfolio als geheel met één totaalscore en niet de beheersing van de vaardigheden als zodanig. Het oordeel van de portfoliobegeleider is bovendien uitsluitend gebaseerd op de bewijsstukken in het portfolio en niet op eigen observaties. De stagebegeleider beoordeelt de vaardigheden wel en hiervan worden bewijsstukken in het portfolio geplaatst, maar de stagebegeleider is niet altijd geschoold in het beoordelen van beroepsvaardigheden en krijgt vanuit de opleiding ook geen criteria mee om deze te beoordelen. Ook een algemeen overzicht wat op welk niveau specifiek wordt getoetst ontbreekt.

Overwegingen

Het algemene systeem van ontwikkelen en afnemen van toetsen is gedegen. Pro Education heeft een ruime ervaring met toetsontwikkeling en het panel heeft dan ook voldoende vertrouwen in de kwaliteit van schriftelijke toetsen. Ook met portfoliobeoordeling heeft de Pro Education een zodanige ervaring, dat het panel vertrouwen kan uitspreken in dit instrument voor competentiebeoordeling. De procedures voor "meelezen" en "vier-ogen bij mondelinge toetsen" zijn gedegen. Het panel spreekt zijn vertrouwen uit, mede op basis van de ingeziene toetsen en een aantal beoordeelde werkstukken en portfolio's.

De vier punten die onder 'bevindingen' staan genoemd behoeven alle aandacht in de opvatting van het panel. De zienswijze van het panel op de vier onderwerpen wordt hieronder nader toegelicht:

- 1) Het panel heeft waardering voor de integrale benadering en complimenteert Pro Education met het feit dat al vroeg in de opleiding aspecten als bejegening en communicatie onderdeel uitmaken van de beoordeling. De keuze voor integrale toetsing ontslaat Pro Education echter niet van de plicht om met behulp van objectieve maatstaven en duidelijke criteria te beoordelen of een student technisch vaardig is. Een onvoldoende technische beheersing van vaardigheden kan tijdens de stage of tijdens de latere beroepsuitoefening leiden tot slechtere zorg. Dit moet beter worden geborgd.
- 2) Het panel deelt de zienswijze van Pro Education dat werkstukken zonder heldere beoordelingscriteria en wegingsfactoren kunnen worden beoordeeld niet. Een goede omschrijving van een opdracht helpt zeker bij het beoordelen en kan goed genoeg zijn om een voldoende van een onvoldoende te scheiden, maar criteria om tot een cijfer te komen ontbreken. Dit kan en moet beter.
- 3) Voordat een student in aanraking komt met patiënten, moet boven elke twijfel verheven zijn vastgesteld dat de student in voldoende mate de capaciteiten bezit om cliëntgericht en professioneel om te gaan met patiënten en verantwoord gebruik kan maken van materialen of technieken. Het moet bovendien voor de stagebegeleider helder zijn wat een student wel en niet kan.
- 4) Ook bij de beoordeling van de stage geldt dat een integrale beoordeling van het portfolio niet volstaat om de technische vaardigheden van de student te garanderen. Het huidige systeem van beoordelen zou in de opvatting van het panel moeten worden aangevuld met een technische beoordeling van de beroepsvaardigheden. De patiënt mag van een BIG-

geregistreerd professional verwachten dat deze onbetwist over een set technische vaardigheden beschikt. Het is aan de opleiding om dit boven elke twijfel verheven te borgen.

Voor de beoordeling van standaard 15 laat het panel zwaar meewegen dat de ingeziene toetsen en een aantal beoordeelde werkstukken en portfolio's van voldoende tot goed niveau zijn. Mede op basis daarvan spreekt het panel zijn vertrouwen uit in het toetssysteem en de verdere ontwikkeling van het toetsbeleid ten aanzien van de beroepsvaardigheden. Dit is ook in die zin besproken met en bevestigd door Pro Education.

Conclusie

Het systeem van toetsen en beoordelen als geheel is gedegen. Op het gebied van beoordeling van technische vaardigheden is verbetering noodzakelijk. Het panel heeft voldoende vertrouwen dat Pro Education deze verbeteringen kan en zal doorvoeren. Het panel spreekt dit vertrouwen uit mede op basis van de ingeziene toetsen en een aantal beoordeelde werkstukken en portfolio's. Deze zijn van voldoende tot goed niveau. Het panel beoordeelt deze standaard dan ook als voldoende.

4.7 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen

4.7.1 Standaard 16

De instelling geeft aan studenten de garantie dat het programma volledig kan worden doorlopen en stelt toereikende financiële voorzieningen beschikbaar.

Bevindingen

Voor de financiële situatie verwijst Pro Education in het informatiedossier naar bij de NVAO bekende informatie. Het panel neemt aan dat er geen reden is om te twifelen aan de continuïteit van de onderwijsinstelling.

Het informatiedossier stelt: "In de onderwijs- en examenregeling is bepaald dat de geldigheidsduur van het resultaat van een met goed gevolgd examen acht (8) jaar is. Dit geeft de student voldoende tijd de opleiding volledig te doorlopen en af te ronden."

Overwegingen

Het panel stelt vast dat in het informatiedossier de garantie staat beschreven dat een student het programma volledig kan doorlopen, mits binnen een termijn van acht jaren. Onder de aanname dat Pro Education aangemerkt kan worden als een financieel solide organisatie, beoordeelt het panel deze standaard dan ook als voldoende.

Conclusie

De instelling geeft studenten de garantie dat het programma volledig kan worden doorlopen mits binnen een termijn van acht jaar. Het panel beoordeelt deze standaard als voldoende.

4.8 Algemene conclusie

Het panel heeft alle afzonderlijke standaarden als voldoende beoordeeld. Het panel beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als geheel dan ook als voldoende. Wel formuleert het panel de volgende aanbevelingen:

- Breng de terecht gesignaleerde ontwikkelingen in het vak beter tot uitdrukking in het curriculum.
- Maak, mede op basis van de gesignaleerde ontwikkelingen, een onderbouwde keuze voor de vaardigheden die de beginnend beroepsbeoefenaar moet beheersen en pas hier het vaardighedenonderwijs en de infrastructuur op aan.
- Heroverweeg de vrije volgorde van modules binnen een fase.
- Pas de beheersingsindicatoren aan aan het niveau van de module.
- Zorg voor een bredere beschikbaarheid van experts op deelgebieden en zet deze in in het contactonderwijs en zo mogelijk ook ten behoeve van feedback op werkstukken in de portfolio.
- Verbeter de onderbouwing van de studielast.
- Maak transparant hoe de geprogrammeerde en gerealiseerde studieduur zich tot elkaar verhouden en op welke wijze de studietijdmetering leidt tot (eventueel) bijstellingen van het programma.
- Voer met name op het gebied van toetsing van vaardigheden verbeteringen.

De meeste aanbevelingen kunnen wat het panel betreft na een gedegen afweging ter hand worden genomen en hebben veelal het karakter van suggesties ter verbetering. De aanbeveling op het gebied van toetsing van vaardigheden heeft een meer dringend karakter en duldt geen uitstel. Op dit vlak dienen verbeteringen terstond te worden geïmplementeerd. Dat is ook in die zin besproken met en bevestigd door Pro Education.

4.9 Advies sector

De beoogde opleiding hbo-bachelor Opleiding voor Ergotherapie leidt evenals de overige opleidingen ergotherapie op tot een professional in de gezondheidszorg. De sectorkeuze "gezondheidszorg" acht het panel dan ook correct.

5 Overzicht oordelen

Onderwerp	Standaarden	Oordeel (deeltijd en duaal)
1 Beoogde eindkwalificaties	1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	V
2 Programma	2. De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk	V
	3. De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken	V
	4. De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken	V
	5. Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten	V
	6. Het programma is studeerbaar	V
	7. De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma	V
	3 Personeel	8. De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid
9. Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma		V
10. De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma		V
4 Voorzieningen	11. De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma	V
	12. De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten	V
5 Interne kwaliteitszorg	13. De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen	V
	14. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken	V
6 Toetsing	15. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing	V
7 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen	16. De instelling geeft aan studenten de garantie dat het programma volledig kan worden doorlopen en stelt toereikende financiële voorzieningen beschikbaar	V
Algemene conclusie		V

V = voldoende O = onvoldoende

Bijlage 1: Samenstelling panel

Prof.dr. L. (Lieven) Danneels, voorzitter

Professor Lieven Danneels is voltijds hoogleraar aan de Universiteit Gent, vakgroep revalidatiewetenschappen en kinesitherapie. Zijn interessedomein is de musculoskeletale revalidatie. Zowel zijn klinische expertise als zijn onderzoeksdomein situeren zich binnen dit domein, met name het domein van rugrevalidatie. Hij staat aan het hoofd van de onderzoeksgroep Musculoskeletale revalidatiewetenschappen en kinesitherapie, section Spine. In dit domein heeft hij meer dan 100 internationale en 50 nationale publicaties op zijn naam en behaalde hij enkele wetenschappelijke onderscheidingen waaronder de ISSLS van de International Society for the Study of the Lumbar Spine. Dit is de meest vooraanstaande onderscheiding in rugonderzoek.

Hij presenteerde talrijke internationale (> 90) en nationale lezingen (> 100), en geeft workshops en cursussen in verschillende landen. Hij is ook directeur van het Instituut voor Permanente Vorming Kinesitherapie (<http://ipvk.ugent.be>), en voorzitter van de postgraduaatopleiding Musculoskeletale kinesitherapie aan de Universiteit Gent (<http://www.revaki.ugent.be>). Hij is tevens voorzitter van de Belgian Back Society. Voor het academiejaar 2014-2015 heeft de Vrije Universiteit Brussel aan Lieven Danneels de Francqui leerstoel toegekend.

Dr. R. (Ramon) Daniels, lid

Ramon Daniels is afgestudeerd als ergotherapeut in 1987 aan de Hogeschool van Amsterdam. Na een aantal jaren als ergotherapeut in de revalidatie te hebben gewerkt en bij het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn als projectmedewerker werd hij in 1994 docent aan de Hogeschool van Amsterdam. Daar was hij naast docent ook coördinator internationalisering en lid van de curriculumcommissie. In 2001 rondde hij de European Master of Science in Occupational Therapy af. In 2011 promoveerde hij op het thema Kwetsbare ouderen. Op dit moment is hij hoofddocent bij de opleiding ergotherapie, coördinator van de masteropleiding Innovation in Complex Care en senioronderzoeker bij de kenniskring Autonomie en Participatie bij Zuyd Hogeschool. Daarnaast is hij hoofdredacteur van het Wetenschappelijk Tijdschrift voor Ergotherapie en lid van de Adviesraad Onderzoek van Ergotherapie Nederland en lid van de commissie die het Jaarcongres Ergotherapie organiseert. Ramon Daniels heeft diverse nationale en internationale artikelen over ergotherapie en ouderenzorg gepubliceerd en heeft hoofdstukken voor Grondslagen van de Ergotherapie en onderdelen van Ergovaardig geschreven.

M. (Marc) Warmoes, lid

Marc Warmoes is afgestudeerd als ergotherapeut in 1995 aan de Katholieke hogeschool Brugge. Hij werkte 14 jaar in een centrum voor ambulante revalidatie Stappie, waar diagnostiek en behandeling van (jonge) kinderen met een ontwikkelings- of gedragsstoornis centraal stond. Autisme en ADHD bij kinderen jonger dan 6 jaar is zijn specialiteit. Daarnaast was hij ook coördinator van de vroegbegeleidingsdienst Stappie. In 2007 maakte hij deeltijds en later voltijds de overstap naar de opleiding ergotherapie aan de Arteveldehogeschool. Daar gaf hij les binnen het interventiedomein ontwikkelingsproblematieken, begeleidde stagiairs en bachelorproeven. Daarnaast was hij verantwoordelijk voor digitaal leren binnen de opleiding en was hij ook lid van de curriculumcommissie. Sinds 2010 is hij opleidingscoördinator van de opleiding ergotherapie

aan de Arteveldehogeschool en lid van het opleidingsmanagementteam, waar hij verantwoordelijk is voor het beleid onderwijs en het beleid studenten.

J.E. (Jennifer) Schijf, BSc, student-lid

Jennifer Schijf rondde de bacheloropleidingen onderwijskunde en sociologie aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) af in 2012. Gedurende haar bacheloropleidingen was zij nauw betrokken bij kwaliteitszorg binnen de instelling, onder meer als voorzitter dan de opleidingscommissie Onderwijskunde en voorzitter van de Centrale Studentenraad. Zij is thans student aan de onderzoeksmaster Educational Sciences aan de UvA en als onderzoeksstagiaire verbonden aan de stafdienst Strategie & Informatie van diezelfde universiteit.

Secretaris: drs. D.C. (Duco) Duchatteau, MBA

Duco Duchatteau studeerde geneeskunde (vrij doctoraal ziekenhuismanagement) aan de Universiteit Leiden en bedrijfskunde (MBA) aan Webster University. Hij is als vennoot verbonden aan LSJ Medisch Projectbureau, een bureau voor beleidsadvies in de gezondheidszorg en het zorg gerelateerd hoger onderwijs. Naast zijn werk voor LSJ is hij als docent verbonden aan de MBA opleiding van Webster University en als promovendus aan Bradford University School of Management via het Bradford-TiasNimbas Doctorate of Business Administration (DBA) programme.

Alle panelleden hebben een onafhankelijkheids- en onpartijdigheidsverklaring ingevuld en ondertekend.

Het panel werd bijgestaan door M. (Michèle) Wera, MA, beleidsmedewerker NVAO, procescoördinator.

Bijlage 2: Programma locatiebezoek

Het panel heeft een bezoek gebracht aan de locatie op 17 oktober 2014.
De avond voorafgaand aan het locatiebezoek heeft het panel op locatie de ter beschikking gestelde documentatie kunnen inzien.

Locatie: BCN Utrecht (eigen locatie van Pro Education),
Daltonlaan 100, 3584 BJ UTRECHT

- 09.00 - 09.45 **Sessie 1 - gesprek met management**
dhr. drs. E. Verduyn, directeur onderwijs
Mw. J. Smit BBA, waarnemend manager kwaliteit en erkenningen en
manager hoger onderwijs
Dhr. J.A.J. van Ebbenhorst Tengbergen BBA, kwaliteitsmanager en
voorzitter examencommissie
- 09.45 - 10.30 **Sessie 2 - Gesprek met opleidingsmanagement en ontwikkelaars**
Dhr. Prof.dr. A. Dijkstra, lid Academic Board
Dhr. dr. E.W.P. Bakker, lector en lid van kernteam
Mw. J. Fleuren Bh., lid van kernteam
Mw. M. Wentink Bh., ontwikkelaar
Dhr. W. Hommes MSc., opleidingsmanager
- 10.30 - 10.45 *korte pauze, besloten*
- 10.45 - 11.30 **Sessie 3 - Gesprek met freelance docenten**
Mw. M. Hofker MSc., lid van kernteam / docent
Mw. L. Hölzel Bh., docent
Dhr. T. van de Water Bh., docent
- 11.30 - 12.15 **Sessie 4 - Gesprek met studenten**
Mw. bc. A.P. de Jong, deeltijd, 3e fase van de opleiding
Mw. E. Strating, deeltijd, 3e fase van de opleiding
Mw. bc. M. Rutgers, deeltijd, 2e fase van de opleiding
Mw. M. van der Horst, deeltijd, 1e fase van de opleiding
Mw. bc. M. Pardijs, dual, 3e fase van de opleiding
- 12.15 - 13.15 *lunch, besloten*
- 13.15 - 13.45 **Sessie 5 - Gesprek met Examencommissie, toetscommissie en borging**
Dhr. Prof.dr. D.J. Eppink, voorzitter Academic Board
Dhr. J.A.J. van Ebbenhorst Tengbergen BBA, voorzitter examencommissie
en kwaliteitsmanager
Mw. M.H. van Aar Bh., lid Examencommissie domein gezondheid
Dhr. drs. P.A.G. van Lierop, lid Examencommissie domein gezondheid
Dhr. S. Hol, lid toetscommissie

13.45 - 14.15 **Sessie 6 - Gesprek met werkveldcommissie**

Dhr. E. Tigchelaar MSc., lid van werkveldcommissie

Mw. drs. T. Kampstra, lid van werkveldcommissie

14.15 - 14.30 *korte pauze, besloten*

14.30 - 15.15 **Sessie 7 - Gesprek met stagebegeleiders en praktijkbegeleider**

Mw. drs. F. Vissers, manager studieservice

Mw. G.J. Burgess Bh., portfoliobegeleider

Mw. P. Degen, praktijkbegeleider (telefonisch)

15.15 - 17.30 *intern beraad panel, besloten*

17.30 - 17.45 **Terugkoppeling bevindingen panel door panelvoorzitter**

dhr. drs. E. Verduyn, directeur onderwijs

Mw. J. Smit BBA, waarnemend manager kwaliteit en erkenningen en
manager hoger onderwijs

Dhr. J.A.J. van Ebbenhorst Tengbergen BBA, kwaliteitsmanager en
voorzitter examencommissie

Dhr. W. Hommes MSc., opleidingsmanager

Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten

Informatiedossier

Aanvraagdossier Toets Nieuwe Opleiding (TNO) hbo-bachelor Opleiding voor Ergotherapie, mei 2014.

Antwoorden op vragen van het panel "Addendum inclusief aanvullende vragen HBO Bachelor opleiding voor Ergotherapie, oktober 2014" met 17 bijlagen waaronder diverse modulebeschrijvingen, de stagewijzer, foto's van ruimten voor vaardighedenonderwijs en een indeling van de praktijklessen.

Documenten beschikbaar gesteld tijdens locatiebezoek

1. onderwijsbeleidsplan en toetsing
  - a. onderwijsvisie, visie op toetsing en onderwijsorganisatie
  - b. Onderwijs en Examen Regeling (OER)
  - c. diverse documentatie rondom toelating, waaronder formulieren, dossiers en een onderwijs arbeidsovereenkomst
  - d. regeling examencommissie
  - e. examenmodellen
  - f. toetsplan
  - g. vrijstellingen (beleid en voorbeelddossiers)
2. Onderzoek: diverse documentatie waaronder onderzoeksvisie, samenstelling Academic Board, overzicht lectoren en notulen Academic Board
3. Personeel
  - a. personeelsbeleidsplan
  - b. organigram en functieprofielen
  - c. wervingsplan docenten
  - d. notitie begeleiding freelance professionals
  - e. introductieprogramma nieuwe docenten
  - f. CVs freelance professionals
4. Voorzieningen
  - a. beleidsplan voorzieningen
  - b. voorbeelden van voorzieningen
5. Beleid toegankelijkheid en studeerbaarheid voor studenten met een functiebeperking
6. Kwaliteitszorg
  - a. beleidsplan kwaliteit
  - b. ISO
  - c. verbetermatrix 2013 ev
  - d. evaluatieformulieren
7. Verslagen relevante commissies
  - a. examencommissie
  - b. werkveldcommissie
  - c. overleggen freelance professionals
  - d. opleidingsvertegenwoordiging
8. Handboeken en overig studiemateriaal
  - a. gebruikte landelijke documenten
  - b. programma overzicht
  - c. literatuurlijst

- d. fictieve bedrijven
  - e. instructie aansturing examen- en materiaalontwikkelaars
  - f. casuïstiek fase 1
  - g. instructie examenbeoordelaars
  - h. literatuur en handboeken
  - i. modules fase 1 online leeromgeving
  - j. propedeuseportfolio online leeromgeving
  - k. eindopdracht fase 1 online leeromgeving
  - l. schriftelijke examens fase 1
  - m. mondelinge examens fase 1
  - n. moduleopdrachten fase 1
  - o. eindopdracht fase 1
  - p. portfolio fase 1
9. Voorbeelden van ergotherapeutische oefenmaterialen.
10. Gedetailleerde beschrijving "oude curriculum"

Bijlage 4: Lijst met afkortingen

ALP	Actief Leer Principe
ba	bachelor
BIG	Beroepen Individuele Gezondheidszorg
CMCE	Canadian Model of Client-Centered Enablement
CROHO	Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs
EBP	Evidence Based Practice
EC	European Credit
ECTS	European Credit Transfer System
ENOTHE	European Network of Occupational Therapy in Higher Education
EVC	Erkenning Verworven Competenties
fte	fulltime equivalent
havo	Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs
hbo	hoger beroepsonderwijs
mbo	middelbaar beroepsonderwijs
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OER	Onderwijs- en Examenregeling/Examenreglement
PDCA	Plan Do Check Act
SRO-E	Studierichtingenoverleg Ergotherapie
Stcrt	Staatscourant
TNO	Toets Nieuwe Opleiding
vwo	Vorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
WHW	Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek

Het paneladvies is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op uitgebreide toetsing van de nieuwe opleiding hbo-bachelor Opleiding voor Ergotherapie van Pro Education.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)

Parkstraat 28

Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG

T 31 70 312 23 00

E info@nvaio.net

W www.nvaio.net

Aanvraagnummer 002957